

deVerdieping

Trouw | donderdag 7 oktober 2010 | verdieping@trouw.nl

25

Oude liefde voor de lens

Nu is er nog een piekje. Na 2030 worden echtparen
die zestig jaar of langer getrouwd zijn zeldzaam.

recept voor 'oude liefde'

Anneke Bloema ging op een dag chagrijnig van huis om een stralend diamanten bruidspaar te fotograferen. Ze kwam opgewekt thuis en zocht voortaan 'oude liefde'.

Als fotografe voor het lokale nieuwsblad kwam Anneke Bloema met enige regelmaat over de vloer bij echtparen die hun diamanten, briljanten of platina bruiloft vierden. Ze dronk thee, keuvelde wat met de burgemeester en vroeg de echtelieden hoe ze dat nou deden: zestig jaar, of langer, getrouwd zijn. Vaak straalde de liefde er nog vanaf, haast altijd kwam ze opgewekt thuis.

Ook die ene dag, toen ze chagrijnig van huis vertrok, na ruzie met haar partner 'om niks'. Hoe anders was de sfeer bij het jubilerende echtpaar thuis, dat feestvierde en trots was op zestig jaar samen. Het echtpaar ging stralend op de foto. Daar besloot Bloema voortaan stad en land af te reizen om 'oude liefde' vast te leggen.

Bloema (Beilen, 1973) plaatste advertenties en vond echtparen die op de foto wilden en over de liefde wil-

den vertellen: over verkering vragen en over hoe je het zestig jaar lang gezellig houdt. Zo kreeg ze het recept voor lange liefde: de ander loslaten, elkaar verzorgen. „En niet doodgaan, dat scheelt ook, grapt sommigen.“

De meesten vonden dat mensen tegenwoordig veel te snel scheiden. Bloema: „Goed dat je kúnt scheiden“, zeggen ze. Iedereen kent wel een huwelijk waarin dat de enige oplossing lijkt. Maar er moet wel een goede reden voor zijn. Allemaal maakten ze crises mee. „Maar die moet je uitzitten“, vond men, ook duurden die soms een paar jaar.“

Bloema fotografeerde het enige echtpaar in Nederland dat tachtig jaar gelukkig getrouwd bleef. Mevrouw Abla vergat de Nederlandse taal, sprak haast alleen nog Frans – haar moedertaal. „Ze waren beide 102 en moesten doorlopend herinnerd worden aan het feit dat dit feestje ter ere van hen was, maar ze waren nog écht een echtpaar.“

Onder de indruk was Bloema ook van het echtpaar Groendijk. Mevrouw Groendijk reageerde op haar advertentie. Ze wilde graag op de foto, maar dan wel met een geweer in de hand. Het was een dame, een diva,

herinnert Bloema zich. „Ze droeg een wat protserige jas. Haar man was dolverliefd en deed alles voor haar. Toen het echtpaar binnenkwam op de schietclub, waren alle ogen op hen gericht.“

Maar niet iedereen was zo extravagent als het echtpaar Groendijk. „Ik moest uitkijken dat ik niet te veel smyrna-tapijtes fotografeerde, ik deed mijn best om de echtparen mee naar buiten te krijgen.“ Meneer en mevrouw Van den Bosch wilde ze zij aan zij op de foto. Mevrouw op de scootmobiel, meneer achter de rollator. „Ja, maar het is koud“, spetterde meneer Van de Bosch tegen. „Nee, kom op, het is hartstikke mooi“, zei Bloema, en daar gingen ze.

Het hoefde niet allemaal gek. „Dat leven aan de eettafel is representatief voor deze leeftijd. Mensen worden minder mobiel, het leven speelt zich vooral binnenshuis af.“

Bloema begon in 2007 met fotograferen. Drie jaar later ligt het boek 'Oude liefde' er. Met sommige echtparen heeft ze nog steeds contact. Van andere echtparen weet ze niet hoe het ze is vergaan. Sommige geliefden werden door de dood van elkaar gescheiden. „Op die leeftijd is drie jaar heel lang.“

Mijnsheer (90) en mevrouw Felkers (93) zijn 67 jaar getrouwd. Anneke Bloema fotografeerde het echtpaar aan de oever van de Vaartse Rijn, die langs hun flat stroomt. FOTO'S ANNEKE BLOEMA

'Een zoentje. Daar hield het al bijna weer op'

Mijnsheer Felkers: „Ik vergiste me. Ze zag er zo jong uit, maar ze was drie jaar ouder dan ik. Het is nog drie dagen uit geweest.“
 Mevrouw Felkers: „Ik zei: 'ga maar gauw', maar hij kwam terug.“
 Mijnsheer: „Het was zaterdagavond, dansavond in Den Helder. Je betaalde drie kwartjes en kreeg een consumptie gratis. Ik had tien danslesses gehad, voor tien euro.“
 Mevrouw: „Gulden.“
 Mijnsheer: „Gulden. En ik was nogal brutaal, ik vroeg ze ten dans. Ze leek jonger dan ik. Het was toch wel gebruikelijk, dat het meisje een beetje jonger was.“
 Mevrouw: „Ik zat bij zijn zus op atelier. Zij wist dat ik ietsje ouder was dan hij. Zijn zusters drongen aan: 'maak het nou uit'.“
 Mijnsheer: „Er werd over gepraat dat ze wat jonger was. Den Helder is niet zo groot. We spraken af dat we verkering hadden. We gingen een stukje lopen. In een steegje een

beetje vrijen, een zoentje. En daar hield het al bijna weer op.“
 Mevrouw: „Ja, zo ging het.“
 Mijnsheer: „Ik werd verliefd op haar omdat ze een halve jongen was. Ze kon hard fietsen en lopen.“
 Mevrouw: „Hij had er de pest aan dat ik sneller kon lopen dan hij.“
 Mijnsheer: „Ze heeft nog tegen Fanny Blankers-Koen gelopen.“
 Mevrouw: „Maar ik verloor.“
 Mijnsheer: „In een klap heb ik het roken opgegeven. Op het laatst rende ik net zo hard als zij.“
 Mevrouw: „Ik weet niet waarom ik verliefd op hem werd. Hij bracht me naar huis, gaf me een zoentje.“
 Mijnsheer: „Maar eerst had ik nog een meisje tot half tien.“
 Mevrouw: „Zo'n stijf vrouwtje.“
 Mijnsheer: „Rietje Koomen.“
 Mevrouw: „Ik zei: 'Zo kan het niet. Het is óf Rietje, óf mij.'“
 Mijnsheer: „Kooos ik voor haar. Ik weet niet wat er van Rietje Koomen geworden is. We verhuisden daarna

naar Utrecht, met de kinderen. Ik heb vijf dochters.“
 Mevrouw: „Ik ook.“
 Mevrouw: „Bent u nog verliefd op elkaar?“
 Mijnsheer: „Dat gaat wat ongemerkt. Niet meer zo heel erg.“
 Mevrouw: „Hij is mopperig.“
 Mijnsheer: „Ze is doof. Als ik iets zeg, moet ze me kunnen zien. Anders hoort ze me niet.“
 Mevrouw: „Ja, dan heb ik de koelkastdeur open en staat hij dáár tegen me te praten, dan hoor ik hem niet, natuurlijk.“
 Mijnsheer: „Maar ik sleep je wel overal mee naartoe.“
 Mevrouw: „Ja zeg, ik heb ook een scootmobiel.“
 Mijnsheer: „Nouja, ik mag niet mopperen.“
 Mevrouw: „Zegt u nog wel eens dat u van elkaar houdt?“
 Mevrouw: „Hij niet.“
 Mijnsheer: „Soms pakt ze me sponstaan vast. Krijg ik een zoen. Ik ben dolblij dat ik haar nog heb.“

Anneke Bloema

Demografische en maatschappelijke veranderingen maken een diamanten huwelijk na 2030 een zeldzaamheid. Anneke Bloema fotografeerde lang getrouwde echtparen.

De laatste golf lange huwelijken

Hinke Hamer

Het aantal echtparen dat zestig jaar getrouwd is, steeg de afgelopen tien jaar explosief. Haalden in 1998 nog 3.225 echtparen hun diamanten huwelijk, in 2008 is dat aantal ruimschoots verdubbeld tot 6.582. Ook het aantal platina bruiloften is de afgelopen tien jaar fors toegenomen: in 1998 waren 71 echtparen zeventig jaar getrouwd, in 2008 waren dat er 98 en in 2009 zelfs 113.

Volgens hoogleraar Jan Latten, demograaf bij het Centraal Bureau voor de Statistiek, hebben we net een klein 'golfje' van huwelijksjubilea achter de rug. Straks volgt nog één grote golf. Daarna wordt een zestigjarig jubileum zeldzaam.

Latten: „Na een aanloop in de jaren zestig, zagen we begin jaren zeventig een piek in het aantal huwelijken dat gesloten werd. Toen trouwden per jaar zo'n 120 duizend echtparen. Dat waren de babyboomers, net na de oorlog geboren en getrouwd rond hun 25ste jaar. Daarna kwam het samenwonen in de mode. In 2009 zijn nog geen 74 duizend stellen getrouwd.”

De grote golf babyboomers die rond 1970 in het huwelijksbootje stapte, was omstreeks 1995 25 jaar getrouwd. Velen zullen op dit moment hun veertigjarig huwelijk vieren. In 2020 zijn zij vijftig jaar getrouwd en in 2030 zestig jaar. Volgens Latten veroorzaken zij de laatste grote golf van huwelijksjubilea. „In de verre toekomst zullen aanmerkelijk minder stellen hun vijftig- of zestigjarig jubileum halen. De nakomende generaties zijn immers kleiner en bovendien wordt er minder getrouwd.”

Het aantal huwelijksluitingen is in zestig jaar tijd met de helft afgenomen. In 1950 werden per duizend inwoners acht huwelijken gesloten. In 2009 waren dat er nog maar vier. Tegelijkertijd is het aantal echtscheidingen zelfs verdrievoudigd. Per duizend echtparen gingen in 1950 slechts drie uit elkaar; in 2008 ruim

Bestaande huwelijken naar duur

negen. Ook dat leidt tot een afkalf van het aantal kandidaten voor hoge huwelijksjubilea.

Na de laatste grote golf van diamanten jubilea, rond 2030, volgt volgens Latten nooit meer een generatie waarin zoveel en zo jong getrouwd wordt. „Als mensen tegenwoordig al trouwen, zijn ze vaak al een eind in de dertig. We worden weliswaar ouder, maar de kans dat een 39-jarige bruid en bruidegom beiden honderd worden is nog steeds niet erg groot. We worden niet zo oud dat we dit kunnen bijhouden.” Daar komt nog bij dat een kwart van de stellen sowieso nooit trouwt en blijft samenwonen.

In juni 2008 vierde het echtpaar Ably hun elken huwelijk. Het echtpaar – ook gefotografeerd door Anneke Bloema – was het eerste in Nederland dat tachtig jaar getrouwd was. De kans dat dat nog eens voorkomt, stijgt nog zolang de babyboomers leven, daarna wordt die steeds kleiner.

Fotografe op zoek naar

Mijnheer en mevrouw Ably, de eersten in Nederland die hun eiken huwelijk haalden: 80 jaar getrouwd.

Mijnheer en mevrouw Groendijk samen op de schietbaan. Mevrouw Groendijk overleed op 5 augustus 2009.

'We deden alles samen, kogeltjes verwisselen...'

Mijnheer Groendijk (93): „Het is een bizar verhaal. Hoer. Ik was in militaire dienst, ik was bij de marine en eens per drie weken kon ik weg. Die avond ging ik stappen met een vriend en zijn vrouw. We aten bij La Confluence in Rotterdam en daar kwam mijn vriend aan de praat met kennissen, een echtpaar. Die vader vertelde trots over zijn twee dochters, beide waren niet getrouwd of verloofd. Het echtpaar woonde in de buurt. Ik bedacht een smoes: ik zou sigaretten halen aan de overkant, maar in plaats daarvan nam ik een taxi naar hun huis. Ik belde aan en de oudste deed open. Negentien was ze, ik was 22. Het klikte ineens. Ik nam haar mee naar die zaak, waar haar ouders nog zaten. De verbazing was groot toen we samen binnenkwamen. Zo, dat was wat! Een vreselijk leuke avond was het. Toen ik haar die avond zag, op de

drempel van haar ouderlijk huis, dacht ik: 'Dat is ze'. In februari verloofden we ons, op 31 juli 1940 trouwden we. We zijn 69 jaar getrouwd geweest. Ze was een heel knappe vrouw. Beeldschoon was ze en in mijn ogen is ze nooit veranderd. Ze droeg een leuke mantel, haar lippen had ze een beetje gestift. Ze was ijdel op zichzelf, ze had nooit hetzelfde aan. Ik had antieke ouders, die waren niet zoveel gewend. Toen ik voor het eerst een foto van haar meenam zei mijn moeder tegen mijn vader: 'Kijk-es Jelle, hij komt met een filmster thuis'. Ze stond middenin het leven. Deinsde nergens voor terug, en stond vooraan in de rij om de boel te verdedigen. Ze deed aan paardrijden, ze haalde haar rijbewijs, werd lid van de schietvereniging en ze reisde praktisch de hele wereld rond – in haar eentje. Ook omdat ze zich na de

oorlog had voorgenoemen: 'Zo bang als ik toen was, word ik nooit weer'. We hadden het heerlijk, maar je moet ook werken voor je geluk. Niet op alle slakkies zout leggen. We hebben best onze klappen gehad. Onze eerste baby overleed, dat maakte haar depressief. De huisarts zei: 'Zorg dat ze zo snel mogelijk weer zwanger is'. Binnen drie jaar hadden we drie zonen. We luisterden goed naar die huisarts, ja. Gelke dingen zijn ons verder nooit overkomen, we hebben zelfs twee kleinkinderen, die waren idolaat van oma. Ze was 88 toen ze overleed. Tot op het allerlaatst vielen we hand-in-hand in slaap. Ik mis haar verschrikkelijk – hou op zeg. De auto heb ik weggedaan, ik vond er niks aan als ze niet naast me zat. Ook op de schietbaan deden we alles samen, kogeltjes verwisselen enz. Mijn zoon is er ook lid, nu gaan we met z'n twee.'"